

plantenfiches: ZONNEBORDER OP VOCHTIGE STANDPLAATS

Pinksterbloem, citroenmelisse, muntsoorten, grote engelwortel, venkel, lavas

In een zonnborder staan bloeiende planten afkomstig uit grasland: twee- of meerjarige planten die dus in je border blijven.

Het liefst in volle zon

Zonnborderplanten groeien in de natuur in grasland, waar altijd volle zon is. Ze staan daarom ook het liefst in volle zon, maar kunnen ook groeien in halfschaduw. In de tabel zie je een selectie borderplanten die het liefst in vochtige grond staan.

Lage of hoge border?

Je kunt kiezen voor een lage (< 1 m) of een hoge (> 1 m) zonnborder. In de tabel krijg je een voorbeeld van plantencombinatie voor een lage en een hoge zonnborder.

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Hoogte (cm)	Bloeiperiode (maand)	Kleur bloei	Eetbare delen	Oogst
LAGE PLANTEN						
Cardamine pratensis	Pinksterbloem	15-40	4-6	Lila	Jong blad	Voorjaar
Melissa officinalis	Citroenmelisse	20-50	7-8	Wit	Blad in thee	Blad oogsten tot aan de bloei
Mentha longifolia	Herfstmunt	30-100	7-9	Paars	Blad in thee	Blad oogsten tot aan de bloei
Mentha spicata	Groene munt	30-80	8-9	Lila	Blad	Blad oogsten tot aan de bloei
HOGE PLANTEN						
Angelica archangelica	Grote engelwortel	90-250	7-9	Wit, groen	Blad, stengel	Voorjaar tot najaar
Foeniculum vulgare	Venkel	150-180	7-10	Geel	Blad	Als het blad verschijnt
Levisticum officinale	Lavas	100-150	7-8	Geel	Blad	Voorjaar tot najaar

Waar moet je rekening mee houden als je je border aanplant?

- Plant bij voorkeur in april. Eventueel kan het ook in september.
- Vertrek je van gazon, haal dan de graszoden weg door ze af te plaggen met een spade.
- Zet de plantjes uit op de locatie (nog in hun pot). Zo kun je ze mooi schikken.
- Zet de hoge planten in het midden van de border. Niet tegen een muur want dan zouden ze schuin weg groeien van de muur.
- Maak een put 2x zo breed is als de kluit, en 1,5x zo diep. Zet de plant in de grond en vul aan met grond. Duw aan met de hand voor een goed contact tussen wortel en grond. Duw nooit aan met je voeten. Dat is te agressief voor een borderplantje.
- Bedek na het planten de bodem tussen de planten met mulch. Gebruik 1 cm grasmaaisel. Als je stropelletjes gebruikt, strooi die dan zuinig uit: je moet de bodem nog zien. Zodra de pellets nat worden, zwellen ze op en vormen ze een gesloten laag.
- Geef onmiddellijk na het planten genoeg water.

Wat heb je nodig om je zonnborder aan te leggen?

– PLANTGOED

- Koop voor een lage border 5 plantjes per m²
 - Koop voor een hoge border 3 plantjes per m²
- Je hebt mulch nodig om de bodem te bedekken. Gebruik mulchmateriaal uit een gelijkaardig milieu: grasmaaisel of stropelletjes. Houthaksel is ongeschikt voor een border: dat gebruik je voor bomen of struiken.

Pinksterbloem

Wat komt er kijken bij het onderhoud van je border?

- Het duurt 3 jaar voordat je border helemaal dichtgroeit. Dat betekent dat je de eerste 2 jaar flink moet wieden. Wied het gras van tussen de planten met de hand of met een sikkel.
- Nadat de border dichtgegroeid is, wordt wieden een stuk minder intensief. Gras dat er nog groeit, haal je ongeveer 3x per jaar weg.
- Als de mulchlaag verdwijnt, kun je die weer aanvullen met grasmaaisel of stropelletts.
- Laat je border staan in de winter. Hij levert voedsel en schuilplaatsen aan insecten. In maart pluk je de verdroogde stengels weg. Dat gaat gemakkelijk met de hand. Knip de stengels in snippers en laat ze liggen in de border. Ze zorgen voor extra mulch.

Hoe en wanneer kun je oogsten?

- Oogsten kan vanaf het derde jaar, als de border gesloten is.
- Oogst het blad of stengel het hele groeiseizoen. Knip het blad of de stengel af met een scherp mes in plaats van te scheuren. Dan beschadig je de plant minder.
- Voor citroenmelisse en muntsoorten: als de stengels bloeien, stopt de plant met groeien en maakt hij geen vers blad meer aan. Om langer te oogsten, kun je de bloei uitstellen door de bloemknoppen weg te halen.
- Laat enkele stengels staan. De bloemen trekken bijen aan.

Hoe gebruik of verwerk je je oogst?

- Gebruik het verse blad in thee, in slaatjes, in vinaigrette, in sausjes.
- Lavas is een goede vervanger van selder. De smaak is veel sterker. Gebruik dus kleine hoeveelheden. Eén lavasplant per huishouden is genoeg.
- Van de grote engelwortel kun je de stengel ook eten. Je kunt hem ook versuikeren en als snoep eten of meekoken met rabarber.

Herfstmunt

Zoneborders in de stad

- **Biodiversiteit**
Een zonneborder lokt allerlei beestjes. In het groeiseizoen komen insecten af op stuifmeel en nectar van de bloemen. In de wintermaanden levert je border schuilplaatsen en lekkere zaden.
- **Beleving**
De bloemen en de geur van de planten maken de ruimte ook visueel aantrekkelijk en zorgen voor extra beleving in de stad.

Bron

www.stichtingoase.nl/doc/pdf/2010_winter_engelwortel.pdf

Lavas